

Riigikogu põhiseaduskomisjon

Meie 22.04.2026 nr 12.4-8/1800-1

**Ettepanekud avaliku teenistuse
seaduse ja teiste seaduste muutmise
seaduse eelnõu (836 SE)
muutmiseks**

Lugupeetud Riigikogu põhiseaduskomisjon

Rahandusministeerium teeb Riigikogu põhiseaduskomisjonile ettepaneku kaaluda avaliku teenistuse seaduse (edaspidi *ATS*) ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (863 SE) täiendamist järgmiselt:

1. Muuta eelnõu § 1 punktiga 51 kavandatava ATS 14. peatüki täiendamist jaoga 1². ja sõnastada see järgmiselt:

„1². jagu

2027. aasta 1. jaanuaril jõustunud muudatuste rakendussätted

§ 134⁶. Ametiasutuse töötajaga sõlmitud töölepingule kohaldatav seadus

- (1) Alates 2027. aasta 1. jaanuarist kohaldatakse enne 2027. aasta 1. jaanuarit ametiasutuse töötajaga sõlmitud töölepingule töölepingu seaduses ja käesolevas seaduses sätestatud.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatu ei välista ega piira lepingupoolte õigusi ja kohustusi, mis on tekkinud enne 2027. aasta 1. jaanuarit. Töölepinguga seotud nõuetele, mis on tekkinud enne 2027. aasta 1. jaanuarit, kohaldatakse töölepingu seadust.
- (3) Kui töölepingu tingimus on pärast 2027. aasta 1. jaanuarit vastuolus käesoleva seadusega, kohaldatakse lepingutingimuse asemel käesolevas seaduses sätestatud.

§ 134⁷. Määramata ajaks teenistusse võetud käesoleva seaduse § 23 lõike 2 punktis 2¹ nimetatud juhi ja valitsusasutuse juhi asetäitja teenistustähtaja arvestamine

- (1) 2027. aasta 1. jaanuaril teenistuses olev käesoleva seaduse § 23 lõike 2 punktis 2¹ nimetatud juht ja valitsusasutuse juhi asetäitja loetakse ametikohale nimetatuks kuni 2031. aasta 31. detsembrini.
- (2) Ametiasutus võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ametniku samas lõikes sätestatud teenistustähtaja lõppedes konkurssi korraldamata nimetada ametikohale veel kuni kaheks aastaks. Käesoleva lõike esimese lause kohast ametikohale nimetamist ei loeta ametikohale nimetamiseks käesoleva seaduse § 23 lõike 3 tähenduses.

§ 134⁸. Tähtajatu töölepingu muutmise tähtajaliseks töölepinguks

Käesoleva seaduse § 23 lõike 2 punktis 2¹ nimetatud juhi, kes töötab tähtajatu töölepingu alusel, tööleping viiakse § 23¹ nõuetega kooskõlla hiljemalt 2027. aasta 31. detsembriks.

§ 134⁹. Teenistusest vabastamisest ettepanemise erisus

Ametnikule, kes on 2027. aasta 1. jaanuaril ametnikuna avalikus teenistuses, teatatakse koondamise tõttu teenistusest vabastamisest ette enne 2027. aasta 1. jaanuarit kehtinud käesoleva seaduse § 101 lõikes 1 sätestatud korras.

§ 134¹⁰. Käesoleva seaduse § 61 rakendamise järelhindamine

Valdkonna eest vastutav minister analüüsib hiljemalt 2030. aastal 2027. aasta 1. jaanuaril jõustunud käesoleva seaduse § 61 lõike 5 muudatusega kaasnevat mõju ja esitab Vabariigi Valitsusele vajaduse korral ettepaneku regulatsiooni muutmiseks.”.

***Selgitus:** muudatusettepaneku punktide 2 - 4 eesmärk on lükata edasi eelnõu seadusena jõustumisaeg – 1. juulilt 2026. aastal 1. jaanuarile 2027. aastal. Vastavalt lükatakse edasi ka rakendusaktides kavandatavaid jõustumisaegu. Avaliku teenistuse seaduse muutmine täna Riigikogus oleva eelnõu näol on olnud pikk protsess, mis sai alguse juba 2023. aasta sügisel kooskõlastusringil käinud väljatöötamiskavatsusega. Eelnõu ise valmis 2024. aasta kevadel ja läbi siis esimese kooskõlastamise. Oma ettepanekud tegid eelnõule kõik ministriumid, Riigikantselei, Riigikogu Kantselei ja Vabariigi Presidendi Kantselei, samuti Eesti Linnade ja Valdade Liit ning Kaubandus- ja Tööstuskoda. Rohkete ja paljuski vastandlike arvamuste tõttu jõudis eelnõu Vabariigi Valitsuse kabinetistiingile 2025. aasta jaanuaris, kus arutati ettepanekute alternatiivseid lahendusi. Vastavalt Vabariigi Valitsuse suunistele tehti eelnõus vajalikud muudatused. Mais 2025 kooskõlastati eelnõu Justiits- ja Digiministeeriumiga ja juunis esitati eelnõu Vabariigi Valitsuse istungile teadmises, et 2026. aasta 1. juuli on igati mõistlik kuupäev, et jätta piisav vahemik seaduse vastuvõtmise ja jõustumise vahele. Paraku jõudis eelnõu Vabariigi Valitsuse poolt algatamiseni alles 9. märtsil 2026. aastal ja Riigikogus toimus eelnõu esimese lugemise lõpetamine 7. aprillil. Isegi kui eelnõu jõuaks Riigikogus vastuvõtmiseni juunikuus, oleks vacatio legis ebamõistlikult lühike ja eelnõu adressaatidel puuduks piisav aeg muudatustega kohanemiseks.*

Teeme ettepaneku kavandada seaduse jõustumine mõnevõrra hilisemaks, 2027. aasta 1. jaanuariks, arvestades võimalusega, et seaduse vastuvõtmine Riigikogus võib toimuda ka alles sügisel. See annab Rahandusministeeriumi hinnangul asutustele piisava aja valmistuda eelnõuga ette nähtud muudatustega kohanemiseks.

Sellest ettepanekust tulenevalt teeme ettepaneku muuta ka eelnõu rakendamise seotud tähtaegasid ja nihutada neid vastavalt jõustumise nihutamisele edasi 6 kuud. Ühtlasi teeme ettepaneku nihutada ATS § 61 rakendamise järelhindamist 2029 aasta asemel aastasse 2030 arvestades jõustumise edasilükkamist.

2. Muuta eelnõu § 3 punktiga 8 kavandatava töötuskindlustuse seaduse § 52² täiendamist lõikega 3 ja sõnastada lisatav lõige 3 järgmiselt:

„(3) Isikule, kelle teenistussuhe lõppes enne 2027. aasta 1. jaanuarit, kohaldatakse käesoleva seaduse kuni 2026. aasta 1. juulini kehtinud redaktsiooni § 6 lõikes 4 ning §-des 14¹ ja 14² sätestatud.“.

***Selgitus:** Eelmise ettepaneku arvestamisel, tuleb muuta ka töötuskindlustuse seaduse muutmise sätet ühtlustades sättes märgitud tähtaeg uue planeeritava seaduse jõustumisajaga. Samuti on ATS eelnõu menetluse ajal vastuvõetud töötuskindlustuse seaduse uus redaktsioon, mistõttu tuleb sättes asendada kuupäev 2026. aasta 1. jaanuar 2026. aasta 1. juuliga vastavalt uue redaktsiooni jõustumisele.*

3. Muuta eelnõu §-i 6 ja sõnastada see järgmiselt:

„§ 6. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2027. aasta 1. jaanuaril.“

***Selgitus:** vastavalt punktis 2 toodud selgitusele teeme ettepaneku kavandada seaduse jõustumine mõnevõrra hilisemaks, 2027. aasta 1. jaanuariks ja sellest tulenevalt teeme ettepaneku eelnõu §-s 6 sätestatud jõustumisaja muutmiseks. Muudatus on vajalik, et vastata põhiseaduses nõutud vacatio legis ehk piisava üleminekuaja andmise nõuetele ja vältida ebapiisvast ettevalmistusajast tekkida võivat segadust ja kulu.*

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Liis Lepik 5370 0586
liis.lepik@fin.ee